

Eich cyf/Your ref P-05-1017
Ein cyf/Our ref KW/04936/20
Janet Finch-Saunders AS
Aelod o'r Senedd
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA
Government.Committee.Business@llyw.cymru

25 Awst 2020

Annwyl Janet,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 19 Awst ynghylch Deiseb P-05-1017, sef caniatáu i ddisgyblion wisgo mygydau ym mhob rhan o safle'r ysgol.

Rwy'n gwerthfawrogi'r cyfle i rannu fy marn â'r Pwyllgor Deisebau ar y mater hwn cyn i'r Pwyllgor ystyried y ddeiseb yn ffurfiol.

Mae cryn drafod wedi bod yn ystod y pandemig ar ddefnyddio gorchuddion wyneb a chyfarpar diogelu personol yn fwy cyffredinol. Rwy'n deall bod gan lawer o bobl farn gref ar faterion fel a ddylid gwisgo gorchuddion wyneb ac o dan ba amgylchiadau. Mae'r ddealltwriaeth o'r feirws ledled y byd wedi gwella drwy gydol y cyfnod hwn, ac o'r herwydd, rhaid i ni fod yn effro a gwrando ar y cyngor meddygol a gwyddonol wrth osod ein polisi. Rhaid i ni hefyd fod yn barod i adolygu'r sefyllfa wrth i'n dealltwriaeth o'r feirws ddatblygu.

Mae cyngor meddygol a gwyddonol diweddaraf y Gell Cyngor Technegol i Lywodraeth Cymru yn ategu barn y Prif Swyddog Meddygol, sef bod tystiolaeth gref i ddangos mai'r ffordd fwyaf effeithiol o atal lledaeniad y coronafeirws yw cadw pellter cymdeithasol, cadw'r dwylo'n lân a chadw at arferion glanweithdra. Mae'n canllawiau i ysgolion a lleoliadau yn nodi, felly, nad oes angen defnyddio cyfarpar diogelu personol wrth ymgymryd â gweithgareddau addysgiadol arferol mewn ystafelloedd dosbarth a lleoliadau ysgolion.

Mae ein [canllawiau gweithredol ar gyfer ysgolion a lleoliadau o dymor yr hydref](#), a ddiweddarwyd ar 11 Awst, yn cynnwys cyngor ar adegau lle gallai fod angen cyfarpar diogelu personol, er enghraifft, pan fo amheuaeth bod achos o COVID-19, neu pan fo staff yn gorfod gofalu'n agos am rhywun.

Dylai defnydd o gyfarpar diogelu personol gan staff o fewn lleoliadau addysg fod yn seiliedig ar asesiad clir o'r risg, gan ystyried pob lleoliad ar wahân, ar y cyd ag anghenion dysgwyr

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

unigol. Rydym yn disgwyl i ysgolion a lleoliadau drefnu eu hamgylchedd a gweithredu i sicrhau y gellir cadw at y mesurau ymbellhau cymdeithasol drwy gydol diwrnod arferol.

Nid yw Llywodraeth Cymru yn gwahardd defnyddio gorchuddion wyneb mewn ystafelloedd dosbarth yn benodol. Mewn achosion lle mae'r dysgwr, neu deulu'r dysgwr, yn teimlo'n gryf y dylai'r plentyn wisgo gorchudd wyneb yn yr ystafell ddosbarth, byddem yn eu hannog i drafod hynny gyda'r ysgol, gan nodi unrhyw beth a allai ofyn am ystyriaeth arbennig fel rhan o asesiad risg yr ysgol. Wrth wneud penderfyniad ar lefel leol, rydym yn dymuno gweld ysgolion yn ymdrin â hyn yn bragmataidd a chynhwysol.

Mae ystyried lles dysgwyr yn hanfodol i unrhyw ystyriaethau ynghylch a ddylai staff neu ddysgwyr hŷn wisgo gorchuddion wyneb. Mae'n canllawiau hefyd yn nodi'n glir na ddylai unrhyw un nad yw'n gallu ymdrin â gorchuddion wyneb yn unol â chanllawiau, er enghraifft, dysgwyr iau a rhai dysgwyr sydd ag anghenion addysgol arbennig neu anabledau dysgu, orfod eu gwisgo. Mae'n rhaid ystyried yn ofalus pa effaith a gaiff gwisgo gorchudd wyneb ar ddysgwyr sy'n drwm eu clyw, neu sydd ag unrhyw fath o nam ar y clyw. Mae ein canllawiau yn cysylltu â chyngor a roddwyd gan y Gymdeithas Genedlaethol i Blant Byddar er mwyn helpu ysgolion a lleoliadau i reoli hyn yn briodol.

Mae ein canllawiau gweithredol yn nodi y dylai ysgolion gael proses ar gyfer tynnu gorchuddion wyneb yn ddiogel pan fydd dysgwyr a staff sy'n dewis eu defnyddio yn cyrraedd yr ysgol, gan gynnwys peidio â chyffwrdd â blaen y gorchudd wyneb wrth eu defnyddio neu wrth eu tynnu, golchi dwylo ar unwaith wrth gyrraedd (yn achos pob dysgwr), a chael gwared arnynt neu eu storio'n ddiogel.

Mae llawer iawn y gall ein hysgolion a'n lleoliadau ei wneud i leihau'r risg o drosglwyddo'r haint a chreu lle mor ddiogel â phosibl i bob dysgwr ffynnu. Yn yr ystafell ddosbarth, mae cadw pellter diogel rhwng pobl a lleihau'r amser y maent mewn cysylltiad wyneb yn wyneb yn gostwng y risg o drosglwyddo'r feirws. Yn ddelfrydol, dylai oedolion gadw pellter o 2 fetr oddi wrth ei gilydd ac oddi wrth ddysgwyr. Cynghorir yn gryf y dylai staff mewn ysgolion uwchradd gadw pellter oddi wrth eu dysgwyr, cadw draw oddi wrth gydweithwyr lle bo hynny'n bosibl ac aros o flaen y dosbarth. Gwyddom na fydd y mesurau hyn bob amser yn ymarferol, yn enwedig gyda dysgwyr iau, ond bydd dilyn y canllawiau pan fydd amgylchiadau'n caniatáu yn helpu i leihau'r risg o drosglwyddo'r feirws.

Mae'n bwysig i'n hysgolion a'n lleoliadau gefnogi dysgwyr i gadw pellter diogel a peidio â chyffwrdd â staff a'u cyfoedion lle bo hynny'n bosibl. Lle na ellir cyflawni hyn, gellir lleihau'r risg trosglwyddo yn sylweddol drwy gadw dysgwyr mewn grwpiau a dosbarthiadau llai o faint, fel sy'n cael ei amlinellu yn ein canllawiau.

Yn unol â chyngor iechyd, nid oes rhaid i blant o dan 11 oed gynnal pellter o 2 fetr oddi wrth ei gilydd nac oddi wrth oedolion tra byddant mewn ysgolion a lleoliadau. Erys y cyngor bod y risg i blant o dan 11 oed ddal a throsglwyddo'r feirws yn isel iawn, ond byddant yn parhau i fod yn rhan o unrhyw gyfyngiadau eraill sydd ar waith, a rhaid iddynt barhau i gadw at y cyfyngiadau cymdeithasol ar gwrdd â grwpiau teuluol eraill neu gynulliadau ehangach er enghraifft.

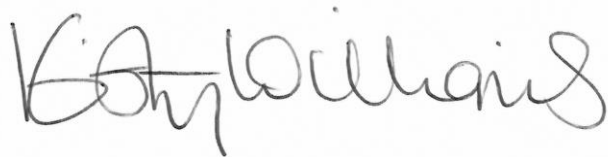
Gall ysgolion wneud newidiadau i drefn y dydd, er enghraifft peidio â chynnal cynulliadau mawr fel gwasanaethau mewn un lle, cynnal amser egwyl ar wahanol amser, newid trefniadau eistedd, cynyddu llif yr aer i fannau dan do a chynnal gweithgareddau mewn amgylcheddau dysgu yn yr awyr agored, lle bo hynny'n bosibl.

Mae awdur y ddeiseb yn cyfeirio at drefniadau mewn perthynas â gwisgo gorchuddion wyneb ar drafnidiaeth gyhoeddus. Mae Llywodraeth Cymru yn cydweithio ag awdurdodau lleol yng Nghymru sy'n gyfrifol am gludo plant i ysgolion. Mae'n canllawiau gweithredol yn

amlinellu y dylai awdurdodau lleol asesu anghenion teithio dysgwyr sy'n iau na 19 oed, gan roi mesurau diogelwch cymesur yn eu lle er mwyn lleihau'r risg o drosglwyddo'r feirws ar gludiant penodol ar gyfer teithio o'r cartref i'r ysgol. Nid yw'n ofynnol gwisgo gorchudd wyneb ar gludiant penodol ar gyfer teithio o'r cartref i'r ysgol, ond bydd rhaid i blentyn 11 oed neu'n hŷn sy'n teithio ar drafnidiaeth gyhoeddus gyffredin wisgo gorchudd wyneb yn unol â'r rheoliadau Coronafeirws.

Rwy'n deall y bydd y canllawiau hyn yn cael eu croesawu gan rai ac yn peri gofid i eraill. Mae'n rhaid i ni gydbwysu'r risg gyffredinol i ddysgwyr mewn perthynas â COVID-19, sy'n isel iawn, y diffyg tystiolaeth i ddangos unrhyw fanteision sylweddol mewn defnyddio gorchuddion wyneb, a'r risgiau tebygol sy'n codi o'u defnyddio a chael gwared â hwy yn anghywir, yn erbyn pryderon rhieni a phlant a'r awydd i wisgo gorchuddion wyneb. Hoffwn sicrhau awdur y ddeiseb y bydd ein cyngor o ran gorchuddion wyneb yn cael ei adolygu'n barhaus, a hynny ar sail y dystiolaeth wyddonol ddiweddaraf mewn perthynas ag ieched, gan gynnwys yng nghyd-destun gwybodaeth newydd sydd wedi ei ryddhau gan Sefydliad Iechyd y Byd.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Kirsty Williams'.

Kirsty Williams AS/MS
Y Gweinidog Addysg
Minister for Education